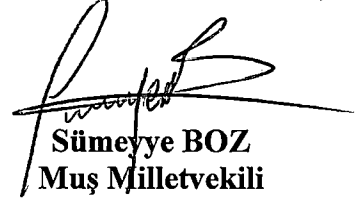

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Tekirdağ F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutulan hasta mahpus Çetin Tutkun'un ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, çıplak aramayı reddettiği gerekçesiyle fiziksel şiddete uğradığını ve cezaevi yönetiminden ölüm tehdidi aldığını beyan etmesi, insan hakları ihlallerinin önlenmesi açısından endişe verici bir durumdur. Özellikle Çetin Tutkun'un, huzursuz bacak sendromu, tiroid, gastrit, ülser, uyku apnesi, sinir zedelenmesi ve varis gibi ciddi sağlık sorunlarıyla mücadele ettiği dikkate alındığında, cezaevi koşullarında yeterli tıbbi desteğe ulaşamaması yaşam hakkını tehlikeye sokmaktadır.

Anayasa'nın 17. maddesi uyarınca, hiç kimseye insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muamele uygulanamaz. Bu hüküm, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin de insan onuruna uygun şekilde muamele görme hakkını anayasal güvence altına almaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) de kötü muamele ve işkenceyi açıkça yasaklamaktadır. Özellikle AİHS'nin 3. maddesi, "işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele ya da cezalandırma"yı kesin bir şekilde yasaklamaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun ve Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İşyurtları Kurumu Yönetmeliği hükümleri gereği, cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlülerin temel hak ve hürriyetlerinden mahrum bırakılmaları ancak yasal düzenlemeler çerçevesinde ve insan onuruna uygun şekilde olmalıdır. Bu çerçevede, cezaevlerinde çıplak arama gibi tartışmalı uygulamalar, ancak zorunlu hallerde ve ölçülülük ilkesi çerçevesinde yapılabilir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi ve bağımsız denetim mekanizmalarının kurulması öngörülmüşse de, söz konusu olay benzeri iddialar, bu mekanizmaların etkinliği konusunda kamuoyunda haklı endişelere yol açmaktadır. Bu bağlamda, özellikle cezaevlerindeki çıplak arama uygulamasının hukuki dayanağı, ölçülülük ilkesi çerçevesinde nasıl denetlendiği ve uygulamanın mahpuslara yönelik kötü muameleye dönüşmesini engellemek adına ne gibi mekanizmaların devrede olduğu soruları açıklığa kavuşturulmalıdır.

Cezaevinde mahpuslara yönelik kötü muamele ve ölüm tehdidi iddialarının incelenmesi, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere ve iç hukuka bağlılığını göstermek adına da önemlidir.

1. Tekirdağ F Tipi 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde mahkumlara yönelik çıplak arama uygulamasının yasal dayanağı nedir ve bu uygulama hangi şartlar altında yapılmaktadır?
2. Çetin Tutkun'un çıplak aramayı reddettiği için fiziksel şiddete maruz kaldığı ve ölüm tehditleri aldığı yönündeki iddialar doğru mudur? Bu konuyla ilgili bir soruşturma başlatılmış mıdır?
3. Cezaevinde bulunan hasta mahpusların, tıbbi tedaviye erişim ve insanca muameleye tabi olma hakkını güvence altına almak için ne gibi tedbirler alınmaktadır?
4. Cezaevlerinde çıplak aramayı reddeden mahkumlara yönelik fiziksel şiddet ve kötü muameleye dair son 5 yıl içinde açılan soruşturma veya dava sayısı kaçtır? Bu davaların kaç mahkumların lehine sonuçlanmıştır?
5. Çetin Tutkun'un ailesine ilettiği, cezaevi yönetimi ve gardiyanlardan gelen tehdit iddialarıyla ilgili savcılık tarafından herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
6. Türkiye genelinde mahpus haklarına ilişkin denetim ve izleme mekanizmaları etkin bir şekilde uygulanmakta mıdır? Cezaevlerinde insan onuruna aykırı muamelelerin önlenmesi amacıyla bağımsız denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi yönünde bir çalışma planlanmakta mıdır?
7. Huzursuz bacak sendromu, tiroid hastalığı, gastrit, ülser, uyku apnesi ve sinir zedelenmesi gibi birçok sağlık sorunu olan Çetin Tutkun'un düzenli olarak tıbbi bakım aldığına dair kayıtlar tutulmakta mıdır? İlgili sağlık hizmetlerine zamanında erişimi sağlanmakta mıdır?
8. Cezaevinde yaşanan ölüm tehditleri ve fiziksel şiddet olayları konusunda mahkumların şikayetlerini bildirebilecekleri bağımsız bir başvuru mekanizması oluşturulmuş mudur?